

ทัศนคติที่มีต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและการตัดสินใจซื้อของคนทำงานประจำ เขตกรุงเทพมหานครตอนใต้

(Attitudes Toward the Application of Sufficiency Economy in Spending and Purchasing Decisions of Salary Employees in Southern Bangkok Metropolitan Area)

เบญจวรรณ อุซุงศ์อมร
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสยาม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา พฤติกรรมการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และทัศนคติที่มีต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้จ่ายและการตัดสินใจซื้อสินค้าในชีวิตประจำวัน เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ โดยผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้จำนวน 400 ราย จากการสุ่มอย่างง่ายของคนทำงานประจำในพื้นที่กรุงเทพมหานครตอนใต้ จำนวน 4 เขตจาก 16 เขต และกำหนดการรวบรวมโควตาเขตละ 100 ราย ได้รวบรวมกลุ่มตัวอย่างในเขตของทอง บางกอกน้อย คลองสาน บางขุนเทียน และรวบรวมช่วงเวลาการทำงานระหว่างวันจันทร์ – วันเสาร์ ใช้เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าสถิติมีขั้วเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าไคร้สแควร์ (Chi-Square test)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 26-30 ปี การศึกษาในระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด และในครอบครัวมีสมาชิกมากกว่า 4 คนขึ้นไป โดยมีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่ง มีรายได้เฉลี่ยส่วนใหญ่ต่อเดือนน้อยกว่า 8,500 บาท รองลงมาคือ มากกว่า 15,000 บาท และ 8,501-10,000 บาท มีจำนวนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 25.0 ด้านพฤติกรรมการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน 3 ลำดับแรก จ่ายไปกับค่าพาหนะ รองลงมาใช้จ่ายส่วนตัว และค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและกิจกรรมยามว่าง ส่วนกิจกรรมยามว่าง 5 ลำดับแรก จ่ายไปกับกิจกรรมการฟังเพลงสถานบันเทิง การท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ และการชมภาพยนตร์ การท่องเที่ยวต่างจังหวัด และออกกำลังกาย ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมการใช้จ่ายตามพื้นฐานปัจจัย 4 ของมนุษย์ พบว่า ลำดับแรกจ่ายไปกับค่าเช่าบ้าน/ผ่อนบ้าน รองลงมาคือ ค่ารับประทานอาหาร ค่าเสื้อผ้า และค่ารักษาพยาบาล ตามลำดับ ส่วนใหญ่ชำระโดยเงินสด รองลงมาใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต และผ่อนชำระเงินสดตามลำดับ ผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจใช้จ่ายในชีวิตประจำวันส่วนใหญ่ตัดสินใจด้วยตนเองมีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่ง รองลงมาคือมารดามีจำนวนร้อยละ 32.8 และบิดาหรือบุตร มีจำนวนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 10

ทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมแต่ละด้านคือ ด้านภูมิคุ้มกัน ด้านความมีเหตุมีผล ด้านพอประมาณมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง การทดสอบความสัมพันธ์ลักษณะกลุ่มตัวอย่างกับทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อสินค้า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีภูมิคุ้มกัน การเตรียมตัวกับการปรับตัวทางการเงิน การใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อสินค้าแบบไม่เกินตัว และรายได้มีความสัมพันธ์กับการมีสติในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ทั้งนี้การส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงในการใช้จ่ายและการตัดสินใจซื้อของกลุ่มคนทำงานจะมีผลดีต่อการปรับตัวของกลุ่มคนทำงานประจำในสถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบันที่ดีต่อไป

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐกิจที่ตกต่ำในช่วงปี พ.ศ. 2540 ทำให้คนไทยเริ่มเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และเห็นความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวภายใต้การเติบโตของกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลง และการถูกรอบล้อมจากเศรษฐกิจในระบบทุนนิยม กระแสพระราชดำรัสเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงเสมือนเป็นแนวทางการแก้ไขเพื่อการปรับใช้ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ โดยสามารถปรับใช้ได้กับคนในสังคมไทยทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐในการพัฒนาและบริหารประเทศ การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมเพื่อประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำโดยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาที่สำคัญภายใต้กรอบแนวคิดในการชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ การปฏิบัติตนในทางที่ควร อีกทั้งยังมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย จึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ทั้งยังเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยมุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตจากภายนอกเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนในการพัฒนาที่ดี

นอกจากนี้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังเป็นกรอบแนวความคิดและทิศทางการพัฒนาระบบเศรษฐกิจมหภาคของประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ทั้งนี้ได้บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่สมดุล ยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกัน เพื่อความอยู่ดีมีสุข มุ่งสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน ทั้งนี้คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ (สมพร เทพสิทธา, 2546) มีแผนการสนับสนุนให้ประชาชนใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสนับสนุนให้ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลคือ มีความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน กำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ ที่สำคัญคือไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยมมีอิสรภาพเสรีภาพ ไม่พันธนาการอยู่กับสิ่งใด รวมถึงความพยายามผลักดันของหน่วยงานงานต่าง ๆ ในการเชื่อมโยงเพื่อขยายผล (สถาบันเพื่อการวิจัยและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง, 2552) ที่จะนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างหลากหลายรวมทั้งเพื่อจุดประกายให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับและการประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติกับทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง โดยพบว่า เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละบุคคล กลุ่มอาชีพ และผู้บริหารหน่วยงานราชการแต่ละระดับ แต่ละสาขายังไม่ชัดเจน เนื่องจากการตีความที่แตกต่างกัน ประชาชนมีความเข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้กับการเกษตรได้ร้อยละ 74 แต่ใช้ในภาคราชการและอื่นๆ ได้เพียงร้อยละ 60 เท่านั้น นอกจากนี้ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล (อ้างใน, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ยังกล่าวถึงการบริหารที่เดินตามแบบทุนนิยม เป็น

ระบบที่กระตุ้นให้ผู้บริโภคจนเกินพอ จึงเป็นปัญหาไม่อิงธรรมชาติตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแนะนำไว้ ทำให้ขาดภูมิคุ้มกัน ขาดคุณธรรม เกิดเป็นความโลภในทุกระดับ อย่างไรก็ตาม ภายใต้สภาพแวดล้อมยุคโลกาภิวัตน์ และสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับคนไทย การเปลี่ยนแปลงภายใต้ระบบทุนนิยมที่ยังคงพยายามสร้างค่านิยมการใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อในสังคมไทยยังคงมีอยู่ โดยเฉพาะกับการใช้จ่ายและการตัดสินใจซื้อสินค้าในชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล การน้อมนำแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปประยุกต์ใช้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องปรับตัวในการประยุกต์ใช้ที่เหมาะสม นอกจากนี้ นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่า ถ้าสังคมไทยทำความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพื้นฐานกันอย่างทั่วถึงเราสามารถขจัดความยากจนของคนทั้งประเทศ พร้อมกับสร้างฐานทางสังคมและธรรมชาติแวดล้อมให้ฟื้นฟูบูรณะเพิ่มพูนขึ้นเต็มประเทศ โดยจะส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจในระดับบนมั่นคงและยั่งยืนเป็นเศรษฐกิจพื้นฐานหรือเศรษฐกิจชุมชนพอเพียง การส่งเสริมนโยบายของรัฐบาล และแรงจูงใจให้ประชาชนนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจในนโยบายดังกล่าว และสามารถนำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

จากการศึกษาความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชน ในการสำรวจทัศนคติของประชาชนต่อเศรษฐกิจพอเพียง (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2550) จำนวน 3,073 คน กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชน 18 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง เชียงใหม่ กำแพงเพชร แพร่ นครราชสีมา ร้อยเอ็ด นครพนม นครศรีธรรมราช ตรัง กระบี่ ชลบุรี ระยอง และปราจีนบุรี เป็นการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มเชิงชั้นภูมิหลายชั้น และกำหนดลักษณะของตัวอย่างให้สอดคล้อง กับประชากรเป้าหมายจากสำมะโนประชากรของประเทศ ผลการสำรวจในการให้ประชาชนประเมินตนเอง เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของตนเอง และสังคมรอบข้าง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประเมินตนเองว่ามีระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงน้อยมากจนถึงไม่เข้าใจเลยนั้นมีเพียงจำนวนร้อยละ 10.0 ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่อาศัยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือของประเทศ มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 40.4 ใช้จ่ายน้อยลง ด้วยผลลดสินค้ามีราคาแพงขึ้นมีจำนวนร้อยละ 27.7 ไม่มั่นใจในภาวะเศรษฐกิจร้อยละ 20.4 ดำเนินตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงร้อยละ 19.9 รายได้ลดลงร้อยละ 17.4 มีหนี้มากมีจำนวนร้อยละ 14.5 แสดงให้เห็นว่าส่วนหนึ่งได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาควบคุมการใช้จ่ายบ้างแล้ว สำหรับสาเหตุของการเป็นหนี้พบว่า จ่ายกับอุปโภคบริโภคร้อยละ 35 ขณะที่ร้อยละ 26.4 เป็นหนี้ซื้อยานพาหนะ เป็นหนี้ซื้อบ้านร้อยละ 24.4 และ หนี้อื่น ๆ ร้อยละ 14.2 ผู้เป็นหนี้ส่วนใหญ่รวมถึงร้อยละ 50 เป็นหนี้ซื้อสินทรัพย์ แต่ผู้ตอบร้อยละ 35 เป็นหนี้เพื่อนำมาใช้จ่ายอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน โดยกลุ่มนี้ถือเป็นกลุ่มที่น่าห่วง เพราะแสดงถึงการมีรายได้ไม่พอค่าใช้จ่ายทั่วไปเมื่อพิจารณาถึงลงไปเฉพาะ

กลุ่มนี้ จะพบว่าเป็นผู้มีรายได้อ่อนกว่าครัวเรือนก่อนข้างต่ำ หัวหน้าครอบครัวมีการศึกษาต่ำ อาชีพรับจ้างทั่วไป ไม่มีบ้านเป็นของตนเอง ส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 40 ปี

อย่างไรก็ดีสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจพบว่า กลุ่มคนทำงานประจำทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ได้รับผลกระทบจากต้นทุนสินค้าที่สูงขึ้นจากราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้น และวิกฤตเศรษฐกิจโลก ประกอบกับการแข่งขันในธุรกิจที่มีความรุนแรงขึ้น ขณะที่กลุ่มคนทำงานประจำส่วนหนึ่งมีภาระหน้าที่ในการดูแลค่าใช้จ่ายในครัวเรือน จึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุข ดังนั้นการศึกษาทัศนคติที่มีต่อการประยุกต์ใช้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้จ่ายและการตัดสินใจซื้อในชีวิตประจำวัน จึงเป็นส่วนหนึ่งต่อการส่งเสริมการประยุกต์ใช้เพื่อการปรับตัวของกลุ่มคนทำงานประจำ หรือการปรับใช้เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลเพื่อความมั่นคงโดยพื้นฐานของเศรษฐกิจชุมชนที่จะส่งผลดีต่อประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของคนทำงานประจำ
2. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้จ่ายและการตัดสินใจซื้อในชีวิตประจำวัน

สมมุติฐานการวิจัย

- เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้จ่าย และการตัดสินใจซื้อในชีวิตประจำวัน

ขอบเขตของการวิจัย

- การศึกษาพฤติกรรมได้ศึกษาด้าน การใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน การเดินทาง การใช้จ่ายกับกิจกรรมยามว่าง การใช้จ่ายตามพื้นฐานปัจจัย 4 วิธีการหาระเงินในชีวิตประจำวัน ผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

- การศึกษาทัศนคติที่มีต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการใช้จ่ายและการตัดสินใจซื้อได้ทำการศึกษาภายใต้การประยุกต์ใช้ด้านภูมิคุ้มกัน ความพอประมาณ ความมีเหตุผล

- การศึกษากลุ่มผู้คนทำงานประจำได้ทำการศึกษา พนักงานภาคเอกชนและภาครัฐที่ทำงานประจำอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครตอนใต้ โดยกำหนดตามช่วงวันจันทร์-วันเสาร์ในเวลาทำการ

ทบทวนวรรณกรรม

แบ่งการศึกษาสรุปเป็น 3 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 ความหมาย แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนที่ 2 ทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค ทัศนคติ ส่วนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 1 ความหมาย แนวคิด การประยุกต์ใช้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง (สมพร เทพสิทธา,2546) ตามแนวพระราชดำริ มีความมุ่งหมายคือ ให้สามารถพึ่งตนเองได้ พ้นจากความยากจน ให้พอมีพอกินและมีสัมมาอาชีพ ให้มีชีวิตที่เรียบง่าย ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ให้ยึดถือทางสายกลาง รู้จักพอ พอดีและพอใจ และจากการศึกษานิยาม

ตามพจนานุกรม(อ้างอิงใน ประสิทธิ์ ทองอ่อน,2552)เศรษฐกิจพอเพียง ความหมายของ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ 2542 ให้ความหมายคำว่าเศรษฐกิจคือ งานอันเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่ายจ่ายแจก และการบริโภคใช้สอยสิ่งต่าง ๆ ของชุมชนและให้ความหมายคำว่าพอเพียงไว้ว่าได้ในสิ่งที่ต้องการ ได้เท่าที่กะไว้ นั่นก็คือ การจะทำอะไร มีความพอประมาณกับกำลังของตน ไม่สุดโต่ง ไม่โลภมาก ให้มีกินอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือยไม่หรูหราอยู่เป็นสุขได้ ความพอเพียงอาจจะมีมาก อาจจะมีมากหรืหาได้ แต่ต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ ทั้งความคิด และพฤติกรรม ความพอเพียงที่แท้จริง คือ ความพอประมาณ และมีเหตุผล ทั้งการผลิต การจำหน่าย และการบริโภคใช้สอย โดยเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มองได้ 2 ลักษณะคือ เศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชน หมายถึงระดับหมู่บ้าน รัฐประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้นได้เพียงพอกับความ ต้องการ ไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ ส่วนเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล หมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงใหลตามกระแสวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด ผลิตตามกำลังความสามารถจำหน่ายบริการตามส่วนเกินที่ใช้สอยบริโภคเอง นอกจากนี้พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) ได้ให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงไว้สองนัย (อ้างอิงใน เสถียร ชูระชัย,2550) คือ มองอย่างวัตถุนิยม ด้านภายนอกต้องมีกินมีใช้ มีปัจจัยสี่เพียงพอตามอัตภาพหมายถึงพึ่งตนเอง ในอีกมุมคือมองอย่างจิตวิสัย ด้านภายในจิตใจคือมีความรู้สึกรู้สีกพอ โดยทั่วไปคนจะรู้สึกพอไม่เท่ากัน นอกจากนี้นายแพทย์ประเวศ วะสี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ได้กล่าวอธิบายถึงประโยชน์จากเศรษฐกิจพอเพียงในการที่จะส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจในระดับบนมั่นคง และสุขเมธ ดันติเวชกุล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ให้ความหมายเพิ่มเติมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นเศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ให้มีความหมายเพียงพอกับตัวเอง อยู่โดยไม่เดือดร้อนซึ่งสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนให้ดีเสียก่อน คือ สามารถให้ตัวเองอยู่ได้อย่างพออยู่พอใช้ได้มุ่งที่จะสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้เจริญเพียงอย่างเดียวเพราะผู้สามารถมีอาชีพและฐานะพึ่งตนเองได้ย่อมจะสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับอย่างมั่นคงถาวรตลอดไป

อย่างไรก็ดีกล่าวโดยสรุปว่าเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกกระดับ จนถึงระดับรัฐในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้ประกอบด้วย ความพอเพียงหรือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน โดยจะต้องมีความรู้ความรอบคอบ ระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน

และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจ ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ความมีเหตุมีผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น นอกจากนี้เศรษฐกิจพอเพียง ของเสรี พงศ์พศ(2550) กล่าวไว้ว่าเป็นการทวนกระแสบริโภคนิยมสุดขั้ว ถ้าอยากอยู่แบบพอเพียงจึงต้องปรับวิถีคิดให้ได้เสียก่อน ต้องใช้สัมมาทิฐิ ตามด้วยสัมมาอาชีวะ ปรับให้ได้ว่า เป้าหมายชีวิต กับความต้องการความสุขหรือต้องการเงิน จัดให้ความสุขเป็นเป้าหมาย เอาเงินเป็นเครื่องมือการเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น นอกจากนี้ในทัศนะของผู้ที่ได้รับการยอมรับในระดับโลกและนักวิชาการได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้หลายท่านดังนี้ ศ.ดร.อมตยา เซน (อ้างในฐานเศรษฐกิจ , 2551) ได้รับรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ปี 2541 ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นการใช้สิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพและโอกาสพอเพียงในการมีชีวิตที่ดี ศ.ดร.ปีเตอร์ วอร์เร่ ศ.เศรษฐศาสตร์ ประจำอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติกล่าวการมองเศรษฐกิจพอเพียงใน 2 เรื่องหลักรวมกันอยู่คือ ความต้องการในปัจจุบันใช้สอยตามที่เป็นจริง ไม่ใช่สิ่งเกินจำเป็น และการไม่สร้างความเสี่ยงเกินกำลังที่ตัวเองจะรับได้ ศ.ปีเตอร์ คัลกิน กล่าวว่าการจะนำแนวคิดนี้มาปรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติไม่ว่าจะอยู่ในภาคส่วนใดต้องสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน ดร.อภิชัย พันธเสน (2547)ผู้อำนวยการสถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม กล่าวถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียง ยึดที่ความพอดี ถ้าคนรู้จักพอเพียงและใช้ให้พอดี เอาส่วนที่เหลือไปให้คนอื่นจะอยู่กับธรรมชาติได้อย่างเป็นสุข เสถียร ยั่งยืน ยังได้กล่าวถึงความพอเพียง (2550) คือ ความพอประมาณซึ่งมนุษย์ย่อมมีความยั่งยืนความพอดีพอกิน ไม่ใช่ความยากจนข้นแค้น การแปลงปรัชญาสู่การปฏิบัติ ต้องเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ถ่องแท้ว่า พอเพียงต้องมีทั้งเหตุผล รอบรู้ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน จะนำไปสู่การพัฒนาที่รอบคอบ นอกจากนี้กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานของรัฐ(สุทิน ลีปิยะชาติ,2551) ยังมีวัตถุประสงค์ในการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ โดยนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ภายในปี พ.ศ 2556 ให้ประชาชนทุกภาคส่วนนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในวิถีชีวิตตน

ส่วนที่ 2 ความหมาย และทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค ทัศนคติ และการประยุกต์ใช้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2546)ให้ความหมาย พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง พฤติกรรมซึ่งผู้บริโภคทำการค้นหา การซื้อ การใช้ การประเมินผลการใช้สอยผลิตภัณฑ์และบริการ ซึ่งคาดว่าจะตอบสนองความต้องการของเขา อุดลย์และ คลยา จาคูรงกุล (2546) ให้ความหมาย พฤติกรรม

ผู้บริโภค หมายถึง การซื้อและกระบวนการแลกเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการบริโภค และการจับจ่ายใช้สอยสินค้า บริการ ประสิทธิภาพและความคิด สุพรรณิ อรกุล(2547) ให้ความหมาย พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง พฤติกรรมซึ่งผู้บริโภคแสดงออกมาในการค้นหา การซื้อ การใช้ การประเมินค่า และการจับจ่ายใช้สอยสินค้าและบริการ ผลิตภัณฑ์ ซึ่งคาดหวังว่าจะสามารถตอบสนองความต้องการจนได้รับความพึงพอใจ และกิจกรรมเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการกระทำต่างๆ และกระบวนการทางด้านอารมณ์และจิตใจ และสมจิตร อมรนิมิตร. (2531) ให้ความหมาย พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง การกระทำของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้รับและการใช้สินค้าหรือบริการทางเศรษฐกิจ รวมถึงกระบวนการตัดสินใจที่เกิดขึ้นก่อนและเป็นตัวกำหนดให้เกิดการกระทำต่าง ๆ ขึ้น

โมเดลพฤติกรรมผู้บริโภค (สุพรรณิ อรกุล, 2547) ได้อธิบายตัวช่วยในการเรียนรู้ถึงสาเหตุ เหตุจูงใจรวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค ซึ่งรูปแบบจำลองที่อธิบาย พฤติกรรมผู้บริโภค คือ โมเดลกล่องดำ (Black Box Model) หรือเรียกว่า S-R theory โดยมีจุดเริ่มต้นจากการเกิดสิ่งกระตุ้น (Stimulus) ที่ทำให้เกิดความต้องการ สิ่งกระตุ้นผ่านเข้ามาในความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ (Buyer's Black Box) ซึ่งเปรียบเสมือนกล่องดำ ซึ่งผู้ผลิตหรือผู้ขายไม่สามารถคาดคะเนได้ โดยที่ความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อได้รับอิทธิพลจากลักษณะต่างๆของผู้ซื้อ แล้วจะมีการตอบสนองของผู้ซื้อ (Buyer's Response) หรือการตัดสินใจของผู้ซื้อ (Buyer's Purchase Decision) สิ่งกระตุ้น(Stimulus) อาจเกิดขึ้นเองภายในร่างกาย (Inside stimulus) และสิ่งกระตุ้นจากภายนอก (Outside stimulus) สิ่งกระตุ้นถือเป็นเหตุจูงใจให้เกิดการซื้อสินค้า อาจเป็นการจูงใจด้วยเหตุผลหรือจูงใจทางจิตวิทยาก็ได้ โดยศิริวรรณและคณะ (2541) ได้อธิบาย 2 ส่วนคือ 1. สิ่งกระตุ้นทางการตลาด (Marketing Stimulus) เป็นสิ่งกระตุ้นที่สามารถควบคุมได้และต้องจัดให้มีขึ้น จะเกี่ยวข้องกับส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) 2. สิ่งกระตุ้นอื่นๆ (Other Stimulus) เป็นสิ่งกระตุ้นภายนอกซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการตัดสินใจต่อผู้บริโภค ประกอบด้วย ทางเศรษฐกิจ (Economic)

นอกจากนี้การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค คำถามที่ใช้เพื่อค้นหาลักษณะพฤติกรรมของผู้บริโภค คือ คำถามที่ประกอบไปด้วยหลักของ 6W, 1H คือ ใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย ผู้บริโภคซื้ออะไร ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ ใครมีส่วนร่วมและมีอิทธิพลในการซื้อ ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด ผู้บริโภคซื้อที่ไหน ผู้บริโภคซื้ออย่างไร เพื่อนำไปหาคำตอบ 7 ประการ หรือ 7O's ซึ่งประกอบไปด้วย ลักษณะกลุ่มเป้าหมาย สิ่งที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ วัตถุประสงค์ในการซื้อ บทบาทของกลุ่มต่างๆ ที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อ โอกาสในการซื้อ ช่องทาง ขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อ

ส่วนทัศนคติ(ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, 2546) เป็นการประเมินผลการรับรู้ทั้งด้านพอใจหรือไม่พอใจ ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภค นอกจากนี้อาจกล่าวโดยสรุปว่าทัศนคติ หมายถึง ความคิด ความเข้าใจ ความคิดเห็น ความรู้สึกและท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่ง

หนึ่ง โดยมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของบุคคลนั้น และทัศนคติที่มีต่ออย่างใดอย่างหนึ่งค่อนข้างเปลี่ยนแปลงยาก

ส่วนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุกรี แมนชัยนิมิต (2549) ศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น โดยพบว่า ในภาพรวมของภาวะเศรษฐกิจ ที่อัตราการเติบโตชะลอตัวอันเนื่องจากปัจจัยกระทบหลายด้าน ตั้งแต่ราคาน้ำมันส่งผลกระทบต่อเงินเฟ้อ ดอกเบี้ย และภาวะความไม่แน่นอนของสภาวะทางเศรษฐกิจ ทำให้การบริโภคของคนกลุ่มใหญ่เริ่มลดลง และจากการศึกษาด้านการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มระดับชุมชนของ สุวกิจ ศรีปัดดา (2549) พบข้อเสนอแนะที่น่าสนใจในการประยุกต์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนคือต้องให้ผู้ประกอบการเรียนรู้เข้าใจหลักการอย่างจริงจัง และควรประกอบการโดยยึดหลักปฏิบัติคือต้องมีความรู้ต้องมีคุณธรรมทำกิจการ โดยความมีเหตุผลพอประมาณและสามารถคุ้มกันตนเองได้ นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐร่วมกับศูนย์พยากรณ์หอการค้า ทำการวิจัยเชิงสำรวจเรื่อง ทัศนคติของประชาชนต่อเศรษฐกิจพอเพียง (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2550) ผลการสำรวจพบว่า ประเด็นที่คนส่วนใหญ่มีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันว่าเศรษฐกิจพอเพียง คือ การมีคุณธรรมร้อยละ 91.57 ขณะที่ ร้อยละ 89.72 ตอบว่ามีความรู้ความพอประมาณร้อยละ 86.52 การมีเหตุผลร้อยละ 86.43 และการไม่ก่อหนี้ 81.39 นอกจากนี้ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องการประหยัดไม่ใช้จ่ายหรือใช้จ่ายน้อยลง คนส่วนใหญ่ร้อยละ 77 เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าวร้อยละ 16.5 ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจ่ายเฉลี่ยประมาณร้อยละ 67 ของรายได้ ในจำนวนนี้ร้อยละ 72.8 มีบ้านเป็นของตนเอง บ้านเช่าหรือบ้านญาติ ส่วนใหญ่ร้อยละ 62.9 มีหนี้ สำหรับสาเหตุของการเป็นหนี้พบว่าร้อยละ 35 เป็นหนี้การใช้จ่ายอุปโภคบริโภค ขณะที่ร้อยละ 26.4 เป็นหนี้ซื้อยานพาหนะ ร้อยละ 24.4 เป็นหนี้ซื้อบ้านร้อยละ 14.2 โดยกลุ่มนี้ถือเป็นกลุ่มที่น่าห่วง เพราะแสดงถึงการมีรายได้ไม่พอค่าใช้จ่ายทั่วไป เมื่อพิจารณาลึกลงไปเฉพาะกลุ่มนี้จะพบว่าเป็นผู้มีรายได้ครัวเรือนค่อนข้างต่ำ หัวหน้าครอบครัวมีการศึกษาต่ำ อาชีพรับจ้างทั่วไป ไม่มีบ้านเป็นของตนเอง ส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 40 ปี นอกจากนี้การศึกษารับรู้ของการมีส่วนร่วมเพื่อการมีส่วนร่วมและสร้างค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนและชุมชน (ชัยนรินทร์ ชัยวิสิทธิ์, 2544) พบข้อสรุปว่า หลังศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โครงการอาชีพการเกษตร สามารถประยุกต์และร่วมกันดำเนินการมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ปรียานช พิบูลสรารุช (อ้างใน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) สรุปผลการสำรวจความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สวนดุสิตโพล 2547 ด้านการรับรู้มีอยู่ 2 ประเภทคนที่รู้ เข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจนและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตกับคนที่ไม่เข้าใจปรัชญานี้อย่างลึกซึ้งเพราะไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง โดยเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงว่าการรู้จักความพอดี พอประมาณ ไม่โลภร้อยละ 52.76 และการกินอยู่อย่างประหยัดเหมาะสมร้อยละ 32.76 กว่าร้อยละ 80 สามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ได้กับทุกเรื่องใน

ชีวิตประจำวัน เช่น การประหยัด การรู้จักคิด เพิ่มความรอบคอบให้กับตนเอง และมีข้อเสนอแนะ
ครั้งต่อไปถึงการขับเคลื่อนเพื่อให้ประชาชนตระหนักว่า เศรษฐกิจพอเพียง ควรมีกิจกรรมที่สามารถ
เป็นตัวอย่งได้อย่างชัดเจน ควรสำรวจเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประชาชนสนใจ หรืออยากให้
เกิดขึ้น โดยนำหลักปรัชญาฯ เข้าไปเกี่ยวข้อง

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ ผู้มีรายได้ประจำทั้งภาครัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครตอนใต้

เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้มีรายได้ประจำทั้งภาครัฐและเอกชนในเขต
กรุงเทพมหานครตอนใต้ โดยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นจึงคำนวณขนาดของกลุ่ม
ตัวอย่างแบบใช้สูตรไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน(บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ,2540)

$$n = \frac{pZ^2(1-p)}{e^2} \text{ หรือ } (.5)(1-.5)(1.96)^2 / (0.05)^2 = 384 \text{ ราย}$$

โดยกำหนดสัดส่วนของประชากรเท่ากับ 0.50 ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% โดยกำหนดขนาด
กลุ่มตัวอย่างในการรวบรวมครั้งนี้จำนวน 400 ราย

การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการศึกษาเขตในพื้นที่กรุงเทพมหานครตอนใต้ มีจำนวน 16 เขต
และได้ทำการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 4 เขต ได้แก่ เขตจตุจักร บางกอกน้อย คลองสาน บางขุนเทียน
และกำหนดโควตาเขตละ 100 ราย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กระจายการเก็บกลุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญกับกลุ่ม
คนทำงานประจำตามเขตที่ได้สุ่มทั้ง 4 เขต ในบริเวณพื้นที่สำนักงานอาคารขนาดใหญ่โดยกระจาย
ไปยังสำนักงานในส่วนงานภาคเอกชนและส่วนงานรัฐในช่วงเวลาวันจันทร์-วันเสาร์ในเวลาการ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการศึกษา ประกอบกับ
แนวความคิดและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่ง
แบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเลือกตอบ

(Multiple Choice Question)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่าย (Multiple Choice Question)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้
จ่ายในชีวิตประจำวันและการตัดสินใจซื้อที่มีลักษณะการวัดแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)
แบ่งเป็น 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยให้ค่าตัวเลข 5 4 3 2 1 เรียง
ตามระดับ การวิเคราะห์ ได้ทำการประเมินผลกำหนดค่าเฉลี่ยทัศนคติ เพื่อการแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-2.33 = ทัศนคติที่มีต่อการประยุกต์ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.34-3.66 = ทักษะคิดที่มีต่อการประยุกต์ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.67-5.00 = ทักษะคิดที่มีต่อการประยุกต์ในระดับมาก

การตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาทำการทดสอบก่อน (Pre-test) มีจำนวน 30 ชุด เพื่อปรับปรุงภาษาและความเข้าใจของผู้ตอบอย่างเหมาะสมก่อนตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้และได้ทำการทดสอบความเชื่อมั่นนำข้อมูลที่ได้ในส่วนที่ 3 มาทำการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient of Alpha) วิเคราะห์ได้ค่าระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.887

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้ช่วยวิจัยและได้ประชุมทำความเข้าใจในการใช้แบบสอบถาม และแจ้งกำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นที่เข้าใจเพื่อรวบรวมข้อมูลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ทางกลุ่มผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการอธิบายการตอบและแจกเพื่อให้กรอกแบบสอบถามเอง รวบรวมให้ครบตามจำนวน ใช้เวลาระหว่างช่วงวันจันทร์ถึงวันเสาร์ ใช้เวลา 1 เดือนในเดือนช่วงกันยายน 2550 ครบจำนวน 400 ชุด ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องแบบสอบถามก่อนเพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พฤติกรรมการใช้จ่ายและทัศนคติใช้ค่าสถิติ คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ(Percentage) ข้อมูลทัศนคติใช้สถิติ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปกลุ่มตัวอย่างกับความสัมพันธ์ทัศนคติต่อการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการใช้จ่ายและการตัดสินใจซื้อสินค้าในชีวิตประจำวันใช้ค่าไคร้สแควร์ (Chi-Square test)

ผลการศึกษา

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีจำนวนร้อยละ 62.0 และมีเพศชายคิดเป็นร้อยละ 38.0 โดยมีอายุระหว่าง 26-30 ปี และช่วงอายุ 21-25 ปี มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 30.5 และ 28.5 ตามลำดับ ส่วนช่วงอายุ 36 ปีขึ้นไป และ 31-35 ปีมีจำนวนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 19.3 และ 17 ตามลำดับ จำนวนน้อยที่สุดคือช่วงอายุ 15-20 ปี การศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี เกือบร้อยละ 40 รองลงมา เป็นระดับการศึกษามัธยมปลาย/ปวช.ร้อยละ 26.0 ส่วนระดับการศึกษาที่มีจำนวนน้อยที่สุดคืออนุปริญญาร้อยละ 16.8 ด้านสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่โสด ร้อยละ 62.0 รองลงมาสมรสแล้วจำนวนร้อยละ

ละ 36.3 และหย่าร้างร้อยละ 1.8 ส่วนจำนวนสมาชิกในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนคนในครอบครัว 4 คนขึ้นไปร้อยละ 53.8 รองลงมาจำนวนสมาชิก 3 คน มีจำนวนร้อยละ 24.8 สมาชิก 2 คนร้อยละ 14.8 และ 1 คนร้อยละ 6.8 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยน้อยกว่า 8,500 บาท มีจำนวนร้อยละ 33.8 รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 บาทขึ้นไป และรายได้เฉลี่ย 8,501-10,000 มีจำนวนร้อยละ 25.3 และ 24.3 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ รายได้ 10,001-15,000 บาทมีจำนวนร้อยละ 16.8

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันพบว่า ส่วนใหญ่ใช้จ่ายกับค่าเดินทางหรือยานพาหนะ คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาค่าเครื่องใช้ส่วนตัวและในครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 23.8 และการใช้จ่ายไปกับกิจกรรมยามว่างจำนวนร้อยละ 20.3 เครื่องแต่งกาย และเสริมสวยคิดเป็นร้อยละ 8.3 และ 6.8 ตามลำดับ

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางไปทำงาน โดยรถประจำทางร้อยละ 51.5 รองลงมาเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวร้อยละ 20.3 รถมอเตอร์ไซค์ร้อยละ 18.0 และอื่นๆ เช่น รถไฟฟ้า มีจำนวนร้อยละ 10.3

โดยกิจกรรมยามว่าง 5 ลำดับแรก ง่ายไปกับการฟังเพลงสถานบันเทิง การท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ และการชมภาพยนตร์ มีจำนวนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 18 , 18.4 และ 17.7 ตามลำดับ รองลงมาท่องเที่ยวในต่างจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 14.5 และการออกกำลังกายคิดเป็นร้อยละ 11.2 ตามลำดับ พฤติกรรมการค่าใช้จ่ายจำเป็นตามพื้นฐานปัจจัย 4 พบว่า ส่วนใหญ่ใช้จ่ายไปกับค่าเช่าบ้าน / ผ่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 37.0 รองลงมาคือ ค่ารับประทานอาหารในบ้าน/นอกบ้าน คิดเป็นร้อยละ 28.6 ค่าเสื้อผ้าคิดเป็นร้อยละ 19.0 และ ค่ายารักษาโรค/ตรวจร่างกายคิดเป็นร้อยละ 4.4 ตามลำดับ

พฤติกรรมการใช้จ่ายส่วนใหญ่ ชำระโดยเงินสดคิดเป็นร้อยละ 76.3 รองลงมาคือชำระโดยใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ร้อยละ 15.7 และผ่อนชำระเงินสดร้อยละ 6.7 และบัตรเครดิต ร้อยละ 1.2 ตามลำดับ ส่วนผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อสินค้าในชีวิตประจำวันส่วนใหญ่ตัดสินใจด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมาคือมารดาคิดเป็นร้อยละ 32.8 และบิดาหรือบุตร มีจำนวนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 10

3. ทักษะคิดในการประยุกต์ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจ ต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และการตัดสินใจซื้อสินค้าในชีวิตประจำวัน พบว่า

- ด้านการมีภูมิคุ้มกัน มีทัศนคติโดยภาพรวมในระดับปานกลาง โดยด้านการเตรียมการหรือปรับตัวทางการเงินในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย 3.66 (SD =0.91) การวางแผนกับการกำหนดค่าใช้จ่ายอย่างรัดกุมมีค่าเฉลี่ยในระดับ 3.52 (SD =0.88) และ การใช้สติในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันค่าเฉลี่ย 3.57 (SD =0.85) โดยมีค่าเฉลี่ยในเกณฑ์ระดับปานกลาง

- ด้านความมีเหตุมีผล พบว่า มีทัศนคติโดยภาพรวมในระดับปานกลาง โดยด้านการใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อสินค้าในชีวิตประจำวันมีค่าเฉลี่ยระดับ 3.53 (SD =0.94) การไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจซื้อสินค้า มีค่าเฉลี่ยระดับ 2.79 (SD =0.93) การไตร่ตรองถึงผลดีผลเสียในการตัดสินใจซื้อสินค้าทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.54 (SD =0.86) และ การนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ก่อนการตัดสินใจซื้อสินค้านี้มีค่าเฉลี่ย 3.53 (SD =0.94) โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง

- ด้านความพอประมาณ พบว่ามีทัศนคติโดยภาพรวมในระดับปานกลาง โดยด้านการพอประมาณในการใช้จ่ายแบบไม่เกินตัว มีค่าเฉลี่ย 3.83 (SD =0.89) อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก การจัดบัญชีการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันมีค่าเฉลี่ย 2.63 (SD =1.13) และการใช้จ่ายอย่างพอดี หรืออยู่ในทางสายกลางมีค่าเฉลี่ย 3.35 (SD =0.78) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

4. การทดสอบความสัมพันธ์พบว่า

- ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 ด้าน พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อสินค้า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับ การมีภูมิคุ้มกัน การเตรียมตัวกับการปรับตัวทางการเงิน การใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อสินค้าแบบไม่เกินตัว และรายได้มีสัมพันธ์กับการมีสติในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีช่วงอายุระหว่าง 26-30 ปี และช่วงอายุ 21-25 ปี มีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยมีสถานภาพส่วนใหญ่โสด การศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยมีสมาชิกในครอบครัวจำนวน 4 คนขึ้นไป รายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่น้อยกว่า 8,500 บาท ซึ่งสอดคล้องกับช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่กระจายอยู่ในช่วง 21-30 ปี และยังมีสถานภาพโสดทั้งนี้ปัจจุบันผู้หญิงแต่งงานช้าลง จึงยังอยู่ในครอบครัวของตน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคนทำงานประจำพึ่งจบปริญญาตรีมีประสบการณ์ไม่มากนัก จึงมีเงินเดือนไม่เกิน 8,500 บาท และรองลงมามีเงินเดือนเฉลี่ยมากกว่า 15,000 ขึ้นไปเนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่รองลงมามีช่วงอายุ 26 – 30 ปีช่วงอายุดังกล่าวมีประสบการณ์มากขึ้น นอกจากนี้ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังพบว่า มีอิสระต่อการตัดสินใจซื้อสินค้านี้ยังใช้ชีวิตในสถานภาพโสด และเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ยังต้องการความสนุกสนาน โดยยังใช้เวลาไปกับกิจกรรมสันทนาการเพื่อฟังเพลงในสถานบันเทิง ชมภาพยนตร์ ท่องเที่ยว

การวิจัยในครั้งนี้อาจเน้นกลุ่มคนที่มีครอบครัวสมรสแล้ว ที่จำเป็นต้องรับภาระหนักในครัวเรือน เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวจำเป็นต้องปรับตัวการใช้จ่ายในสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ เพื่อการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับภาระจำเป็นในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและการตัดสินใจซื้อเกี่ยวกับกลุ่มดังกล่าวในกลุ่มคนทำงานประจำ แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้มีการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงตามลักษณะด้านอายุ การศึกษา และรายได้ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการสนับสนุนในระดับช่วงอายุ การศึกษา และรายได้ที่แตกต่างกัน

2. การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค พบว่า กลุ่มคนทำงานประจำส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันโดยเน้นหนัก เป็นค่าเดินทางมีจำนวนครั้งหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับราคาน้ำมันที่แพงขึ้นทำให้ค่าเดินทางเพิ่มขึ้นในภาวะการณปัจจุบัน โดยพบว่าจำนวนของกลุ่มตัวอย่างครั้งหนึ่งอาจปรับตัวด้วยการเดินทางโดยรถประจำทาง และรองลงมาซึ่งเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว นอกจากนี้ในการจัดการด้านการใช้จ่ายที่จำเป็นยังอยู่บนพื้นฐานปัจจัย 4 ที่เน้น ไปยังที่อยู่อาศัยก่อน โดยเป็นภาระหน้าที่จำเป็นลำดับแรกคือ การผ่อนบ้านเช่าบ้าน และค่าใช้จ่ายด้านการรับประทานอาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรคตามลำดับ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มดังกล่าวยังมีภาระในการช่วยเหลือครอบครัว และใช้จ่ายอยู่บนพื้นฐานความจำเป็น ทั้งนี้ส่วนใหญ่ยังชำระด้วยเงินสด สำหรับกิจกรรมยามว่างยังเน้นไปที่การใช้จ่ายด้านการฟังเพลงสถานบันเทิง ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ชมภาพยนตร์ ซึ่งหากพิจารณาในกลุ่มส่วนใหญ่ยังอยู่ในช่วงวัย 21- 30 ปี และส่วนใหญ่ยังอาศัยการตัดสินใจซื้อสินค้าด้วยตนเอง แม้ว่าการตัดสินใจยังมีอิทธิพลจากมารดาในครอบครัว นอกจากนี้จากพฤติกรรมการใช้จ่ายที่เป็นของภายใต้ปัจจัย 4 พบว่ามีความสัมพันธ์กับอายุ และสถานภาพ ซึ่งจะพบว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเป็นไปตามสถานภาพ และผลัดกันไปตามช่วงอายุวัยที่ต้องรับผิดชอบการส่งเสริมเพื่อให้เข้าถึงในการปรับประยุกต์กับพฤติกรรมการใช้จ่ายจริง จึงมีความเกี่ยวข้องกับเหตุผลของสถานภาพที่แต่ละคนมีความรับผิดชอบมากขึ้นไปตามลำดับ

3. ทิศนคติต่อการประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้จ่ายและการตัดสินใจซื้อพบว่า ด้านภูมิคุ้มกันมีค่าเฉลี่ย 3.66 ในระดับปานกลางหรือเกือบมาก ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าคนทำงานประจำมีการปรับตัวจากสถานการณ์ภายใต้เศรษฐกิจในปัจจุบัน รวมถึงในด้านการใช้จ่ายแบบไม่เกินตัวโดยมีค่าเฉลี่ย 3.83 ในระดับมาก อย่างไรก็ตามก็ติดกลุ่มคนทำงานประจำยังอ่อนไหวต่อประเด็นการไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจซื้อ โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง 2.79 (SD =0.93) ซึ่งยังถือว่าคนทำงานประจำควรมีความหนักแน่นต่อการใช้จ่ายโดยเฉพาะอารมณ์ในสถานการณ์เฉพาะหน้าเพื่อการประยุกต์การใช้จ่ายในชีวิตประจำวันมากขึ้น

4. การทดสอบความสัมพันธ์ด้านลักษณะกลุ่มตัวอย่างกับ ทิศนคติที่มีต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการใช้จ่ายและการตัดสินใจซื้อสินค้าในชีวิตประจำวันพบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อสินค้า ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการมีภูมิคุ้มกัน การเตรียมตัวกับการปรับตัวทางการเงิน การใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อสินค้าแบบไม่เกินตัว รายได้มีความสัมพันธ์กับการมีสติในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากการทดสอบพบว่าลักษณะกลุ่มตัวอย่างในการประยุกต์ใช้ด้านการใช้จ่ายและการตัดสินใจซื้อสินค้าในชีวิตประจำวัน เพื่อการส่งเสริมให้มีการปรับใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องเหตุผลกับ ช่วงอายุซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับตัวในช่วงวัยต่าง ๆ นอกจากนี้ระดับการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับการปรับตัวสถานการณ์ทางการเงิน และการใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อแบบไม่เกินตัว โดยระดับการศึกษาจะทำให้คนมีคุณสมบัติในการตัดสินใจซื้อได้สูงขึ้น มีความละเอียด

รอบคอบในการศึกษาข้อมูลมากขึ้นโดยคิดถึงเหตุและผลได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้จากการทดสอบด้าน รายได้มีความสัมพันธ์กับสติในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และยังพบว่าส่วนใหญ่ผู้ที่ใช้สติในการ ใช้จ่ายของคนทำงานประจำเป็นกลุ่มมีรายได้น้อยกว่า 8,500 บาทต่อเดือน เป็นลำดับแรก การ ส่งเสริมเพื่อการประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมจึงควรพิจารณาการเข้าถึงกลุ่มคนทำงานประจำดังกล่าว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการไม่มีภาระหนี้สินของครัวเรือนของกลุ่มคนทำงานประจำ และสามารถ ดำเนินชีวิตและใช้จ่ายอย่างพอเพียงได้

5. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มิได้กำหนดผลกระทบของการใช้จ่ายเฉพาะคนทำงานประจำ เป็นการศึกษารวมในด้านการใช้จ่าย หากครั้งหน้าควรกำหนดผลกระทบการใช้จ่ายจริงอย่างเจาะจง ของคนทำงานประจำมากกว่านี้ เช่น ภาระการเลี้ยงดูบุตร เลี้ยงดูมารดาบิดา การใช้จ่ายที่จำเป็นใน ครัวเรือน จะทำให้เห็นถึงพฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อการปรับตัวของกลุ่มคนทำงานประจำใน สถานการณ์ปัจจุบันได้ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรมีการกำหนดโครงสร้างค่าใช้จ่ายของกลุ่ม คนทำงานจะทำให้เห็นถึงสัดส่วนการใช้จ่ายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

6. ด้านทัศนคติต่อการปรับตัวควรกำหนดตัวแปรเพิ่มขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบันเนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการทดสอบโดยกว้าง ๆ ตามความหมายของสามห่วง ที่ ประกอบด้วย ภูมิคุ้มกัน มีเหตุมีผล และพอประมาณ ในด้านการใช้จ่ายและการตัดสินใจซื้อโดย ภาพรวม ครั้งหน้าควรวัดเรื่องคุณธรรมซึ่งเป็นส่วนนำในการตั้งต้นที่ถูกของแต่ละบุคคล เนื่องจาก หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักทางสายกลางที่สอดคล้องกับความมีคุณธรรมของบุคคลด้วย จึงมีความเกี่ยวเนื่องกับการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันในด้านการใช้จ่ายและการตัดสินใจ ซื้อสินค้าในชีวิตประจำวันด้วยเช่นกัน

7. การวิจัยครั้งหน้าควรมีการเน้นกลุ่มผู้มีรายได้ประจำเฉพาะกลุ่มยิ่งขึ้นเช่นกลุ่มผู้มี รายได้ประจำรัฐวิสาหกิจ ราชการ หรือเฉพาะเจาะจงเอกชน เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรมีการเก็บกลุ่มตัวอย่างตามระดับรายได้สูงสุด ปานกลาง และน้อยที่สุดที่กระจาย ใน เขตกรุงเทพมหานคร

8. การส่งเสริมการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้จ่ายและการตัดสินใจ ซื้อสินค้าในชีวิตประจำวัน ยังคงเป็นสิ่งจำเป็นที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสื่อ จะช่วยผลักดัน และส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจที่จะเข้าถึงกลุ่มคนทำงานประจำ ภายใต้ สถานการณ์เศรษฐกิจที่ยังมีความไม่แน่นอนสูง ซึ่งหากคนทำงานประจำสามารถประยุกต์ใช้ตาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในการปรับตัวเพื่อการสร้างภูมิคุ้มกัน ความพอประมาณ และความมี เหตุผลในการใช้จ่ายและการตัดสินใจซื้อในชีวิตประจำวัน จะทำให้ไม่เกิดภาระหนี้สิน โดยจะ สามารถบริหารจัดการกับภาระต่าง ๆ อย่างเหมาะสม กล่าวคือ สามารถใช้จ่ายโดยไม่เบียดเบียนตน และผู้อื่น โดยจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจชุมชนที่ดีในลำดับต่อไปได้

บรรณานุกรม

- ฐานเศรษฐกิจ.(2551).มิติเศรษฐกิจพอเพียงในทรรศนะโลก. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา :[www matichonelibrary com](http://www.matichonelibrary.com).
- ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์.(2544). การวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ให้นักเรียนและชุมชนด้วยโครงการอาชีพ, [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: :[www matichonelibrary com](http://www.matichonelibrary.com).
- ไทยรัฐ.(2550).ความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชน เพื่อสำรวจทัศนคติของประชาชนต่อเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชน 18 จังหวัด.[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://www.thairath.co.th/news.php?section=economic02&content=36598,12> .
- บุญธรรม กิจปริดาภิรุตส์.(2540).ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์.พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร ,โรงพิมพ์และปกเจริญผล.
- ประสิทธิ์ ทองอ่อน (2552). เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธศาสตร์.วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.ThaiResearch.com
- สมพร เทพสิทธิ์.(2546).การเดินทางรอยพระยุคลบาทเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต.กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์ศรีเมืองการพิมพ์.
- สมจิตร อมรมิมิตร.(2531).พฤติกรรมผู้บริโภค.พิมพ์ครั้งที่ 5.กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
- สถาบันเพื่อการวิจัยและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง.(2552).การเรียนรู้เพื่อพัฒนาระดับตำบลอย่างเป็นรูปธรรม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://iserp.cmu.ac.th/detail.php?op=showproject&id=5>
- สุทิน ลีปิยะชาติ.(2551). กรุงเทพมหานครน้อมนำปรัชญาตามแนวพระราชดำริสู่การปฏิบัติ. สยามรัฐ.[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา:[www matichonelibrary com](http://www.matichonelibrary.com).
- สุวกิจ ศรีปีธดา.(2549).การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน.มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุพรรณิ อรุณ.(2547).การบริหารการตลาดยุคใหม่.พิมพ์ครั้งที่7.กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุกรี แมนชัยนิมิต . (2549). ปิดผลวิจัยเจาะใจวัยโจ๋.[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
<http://www.positioningmag.com/Magazine/Details.aspx?id=48286>
- เสถียร ชุระชัย.(2550). เศรษฐกิจพอเพียงจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ, เว็บ ThaiList
- เสวี พงศ์พศ.(2550).เศรษฐกิจพอเพียงเกิดได้ถ้าใจปรารถนา.กรุงเทพมหานคร,สำนักพิมพ์พลังปัญญา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550).การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้.ข้อมูลออนไลน์ที่ <http://sufficiencyeconomy.panyathai.or.th/>,

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). สรุปผลการสำรวจความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สวนคูสิตโพล [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://sufficiencyeconomy.panyathai.or.th>

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ(2546) การบริหารการตลาดยุคใหม่ .กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์บริษัทธีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย.(2550).หนี้สินของคนกรุงเทพ ฯ : ท่ามกลางปัญหาเศรษฐกิจจรมเฝ้า [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.diraa.com/v102/2007/11/07>

อดุลย์ และ ดลยา จาตุรงกกุล.(2546).พฤติกรรมผู้บริโภค.กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .

อภิชัย พันธเสน.(2547). พุทธเศรษฐศาสตร์:วิวัฒนาการ ทฤษฎี และการประยุกต์กับเศรษฐศาสตร์สาขาต่างๆ .กรุงเทพมหานคร,สำนักพิมพ์อมรินทร์.